

PG
1201
.N24

Наш језик.
НАШ ЈЕЗИК

XXVI/1

UNIV. of MICH.
FEB 17 1984
Current Serials

БЕОГРАД
1983.

ПОЛА ВЕКА ОД ПОКРЕТАЊА „НАШЕГ ЈЕЗИКА“

Пре педесет година појавила се прва књига „Нашег језика“ (старе серије). Покренуло га је београдско Лингвистичко друштво, коме је председник био Александар Белић. Белић се, у име Лингвистичког друштва, потписивао као власник часописа, а у Уређивачком одбору били су Драгутин Костић, Милош Ивковић, Глиша Елезовић, др Милош С. Московљевић, др Бранко Милетић, др Гојко Ружичић, др Данило Вушовић, др Радомир Алексић, др Петар Борђић и Радосав Бошковић.

Већ у уводној речи одбор је најавио да рачуна са широком сарадњом у часопису, поименично истичући да је наишао на предусретљивост и добио обећање за сарадњу Драгутина Боранића и Стјепана Ившића, поред А. Белића, који је већ у првој књизи (као што ће и у даљима) изузетно плодно потврдио ту најаву, са 14 чланака у десет свезака ове књиге, док ће се Ившић јавити са својим прилозима у другој и трећој књизи НЈ. Боранићева сарадња је изостала, али ће се зато међу сарадницима НЈ старе серије наћи низ истакнутих лингвиста нашег доба, као Хенрик Барић, Фран Илешкић, Томо Маретић, Миљивој Павловић, Харалампије Поленаковић, Милан Решетар, Михаило Стевановић, Мате Храсте и др. — поред чланова уредништва, међу којима ће се у доба старе серије још појавити имена Миодрага Лалевића и Јована Вуковића.

Што се пак чланова уредништва старе серије тиче, велики део њих је задужио часопис интензивном сарадњом, која је у највећој мери осигуравала редовно излагање часописа, чиме се, на жалост, садашње уредништво НЈ не може похвалити. Тако се у седам предратних књига Д. Костић јавио са 36 прилога, М. Московљевић са 35, Д. Вушовић са 24. П. Борђић са 22, М. Лалевић са 21, Ј. Вуковић са 12; најусрднији сарадник био је сам А. Белић, са близу седамдесет прилога у седам књига, и то не рачунајући оне потписане са „Уредништво“, у којима је Белићев удео био свакако највећи.

Нећемо се овде задржавати на приказивању излагања часописа, нити старе серије (прве свеске 1932. године, па до 1940. го-

дине, кад је изашла седма књига) нити првих двадесет књига нове серије, кад су уредници били А. Белић 1950—1960. године и М. Стевановић 1960—1974. године, који је уредио и први двоброј XXI књиге, јер је приказ тих периода, заједно са потпуном библиографијом прилога у НЈ, дат у књизи XX. Што се тиче последњих пет књига (XXI—XXV, 1975—1982), њихов садржај приказујемо библиографијом коју је израдила Ј. Миловановић, а овде ћемо рећи неколико речи уопште о садржају и програму „Нашег језика“. За саму замисао о лику часописа карактеристична је уводна *Наша реч* у првој свесци прве књиге, која почиње овим речима:

„Одавно се осећа потреба да се покрене часопис у којем би се расправљало на разумљив и широкој публици приступачан начин о особинама нашег књижевног језика; али нам се чини да та потреба није била никад тако велика као данас.“

Даље се изражава мишљење да ће у књижевном језику бити и тешкоћа које треба пребродити, те се часопис и покреће да би олакшао тај посао „свима који воле наш књижевни језик“. Часопис је, вели се даље, поникао из уверења да у савременом књижевном језику „у различним деловима нашег народа има сјајних елемената из којих се мора развити и сјајни књижевни језик целокупне наше народне заједнице“ и истиче се жеља покретача да се оно што је најбоље и најправилније у језику писаца прошири на све. Програм рада је овако дефинисан:

„Наш програм је врло прост и разумљив: ширење у што већој мери међу претставницима нашег образованог друштва правилних погледа о нашем књижевном језику и о језику уопште; изношење сметњи његову правилноме развитку и предлагање онога чиме би се каква неправилност или језичка погрешка могла заменити.“

Памћења је вредна још једна уводна порука покретача часописа, у првом реду Александра Белића:

„И онда када се буду износили недостаци књижевног језика каквог дела, и када се буде вршила анализа језика каквог писца или када се у тражењу правих језичких особина морадне и одбацити понешто за што је везано име кога од ауторитета наших, — то ће се вршити само са намером да се дође до истине. Зато ће се објављивати и примати прилози написани само у духу трпљивости, помирљивости и узајамног поштовања.“

Како се види, старање о језичкој норми и језичкој култури заузимало је главно место у програму „Нашег језика“. Тај је задатак часописа задржао прворазредни значај и до данас. И у последњих пет књига објављених су резултати опсежнијих обрада низа нормативних тема, као што су глаголи на *-ати* са двојаком презентском основом, промена типа *твог/твојег*, ген. мн. типа *радња/радњи* или *бачава/бачви*, о промени и променљивости бро-

јева, о акценту презимена, о гласовним променама у проклизи, о транскрипцији имена из арапског, кинеског и јапанског језика, а такође велики број сажетијих или обимнијих прилога који се у целини или делимично баве питањима битним за језичку културу.

Међутим, са нарастањем интереса за свестранију научну обраду материје нашег језика, а у новије време и са опадањем интереса сербокroatиста за нормативистику (пре свега, због недовољног уважавања ове гране у нашем друштву), у часопису су — већ од старе серије, а нарочито у новој — заузели место и научни прилози који нису непосредно везани за питања језичке културе и који су постали незаобилазни део научне литературе при обради многих питања нашег језика. Са задовољством и признањем треба у том погледу истаћи пример Радосава Бошковића, који је био усрдни сарадник и члан уредништва већ у првој књизи старе серије, а задужио је часопис и у овим последњим годинама његовог излажења објављујући у њему своје значајне научне радове.*

Митар Пешикан

---

* Полувековни јубилеј „Нашег језика“ пропраћен је и једним великим губитком за нашу лингвистику: умро је професор Радосав Бошковић, један од покретача и најистакнутијих сарадника нашег часописа. Како је проф. Бошковић преминуо кад је штампање ове свеске већ било при крају, остаје да „Наш језик“ у наредној свесци објави коју реч у спомен на свог заслужног сарадника.